

LIMPOPO

PROVINCIAL GOVERNMENT
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

DEPARTMENT OF EDUCATION
SEKHUKHUNE SOUTH DISTRICT

MPHATO WA BOŠUPA

TLHAHLOBO YA GARE GA NGWAGA

SEPEDI LELEME LA GAE

LEPHEPHE LA 2

LETŠATŠIKGWEDI : 09 PHUPU 2022

MEPUTSO: 60

NAKO: 2 IRI

PALOMOKA YA MATLAKALA A DIPOTŠIŠO KE: 09

DITAELO:

1. LEPHEPHE LE AROTŠWE KA DIRIPA TŠE THARO, E LEGO KAROLO YA A, B LE C.
 - i. KAROLO YA A: SETŠWELETŠWA SA GO NGWALWA LE GO BOGELWA [30]
 - ii. KAROLO YA B: KAKARETŠO [10]
 - iii. KAROLO YA C: DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO [20]
2. NGWALA KA POLELO YEO O TLA ELWAGO KA YONA.
3. THOMA KAROLO YE NNGWE LE YE NNGWE LETLAKALENG LE LEFSA.
4. ARABA POTŠIŠO GO YA KA MOO O LAELWAGO KA GONA.
5. ITSWALANYE LE DIPOTŠIŠO PELE O KA THOMA GO DI ARABA.
6. NGWALA KA BOTHAKGA, O ŠOMIŠE POLELO YA MALEBA YE E HLWEKILEGO.

KAROLO YA A : TEKATLHAOLOGANYO

POTŠIŠO YA 1

1.BALA DITEMANA TŠE DI LATELAGO GORE O TLE O KGONE GO ARABA DIPOTŠIŠO KA FASE.

BORASEPHETHEPHETHE BA BAITHAOPI

Profense ya Gauteng ke ye nngwe ya diprofense yeo e itemogelago moela o montši wa difatanaga gagolo ka tseleng yeo e putlaganyago Weskoppies le Montecasino. Ge difatanaga di putla mafelong a, di a tšhitšhila. Diroboto ga di šome. Se ke seo se dirago gore baithaopi bao ba sego molaong ba thibe letšatši. Batho ba Modimo ba tsena ka gare go laola sephethephethe go se na ka tebogwanyana ge e se fela disentenyana tša go se re selo le diphuthelwana tša marotho go tšwa go bao ba nago le lešoko ebile ba bona mošomo wo e le o bohlokwa kudu.

Ka baka la ditsela tšeo di fokolago, diroboto di dula di amegile. Ke moo bathuši ba ba sego molaong ba itahlela ka gare go thuša, go ditsela tšeo di bago le moela o mogolo wa difatanaga. Seo se tlogago se šiiša namana tša mmele ke ge bona bathuši ba e lego bommakaipea ba bea bophelo bja bona kotseng le go baotledi ba difatanaga.

Bathuši ba ba tloge ba tsebja ke bobengdifatanaga ebile ga e sa le semaka go bona go ba bona ba dira mošomo wo o mo mokakaa wo. Bona ba bona ba holega ka ge ba sa eme lebaka le letelele tseleng. Batho ba ba apara diaparo tša go swana le tša borasephethephethe ba maleba tšeo di se nago bosodi ge o di lebeletše. Ba bangwe beng ba difatanaga ba obamela taelo ya bona mola ba bangwe ba no ba leletša pele ge ba feta. Go bao ba emago ba nyaka go ba leboga, baithaopi ba leboga ka go setla pelo, ba khunama ka matolo ba rotše kefa ba e swere ka letsogo ba amogela tšheletiana yeo goba dijo tšeo go sego mohola, gwa se swane fela tšie ya phala morogo.

Mmasepala o mogolo wa Gauteng o na le lenaneo la semolao leo le bitšwago lekala la go hlokomela didirišwa. Ka lona o hlokometše tshenyo yeo e hlolwago ke basenyi kudu mapokisana a mohlagase ao a diretšwego go tshuma diroboto. Go itemogetšwe gore gona mafelong a a moelapitlagano moo ditsela di fapakanago, mapokisana a a tsentšwe gomme ke gona moo go hwetšwago batho ba go hloka madulo ba laola sephethephethe gona.

Borasephethephethe ba laetšwe go hlokomela mafelo a mohuta wo ka nako ya ge batho ba eya mošomong le ge ba boa ka ge badudi ba ngongorega ka batho bao ba hlokago madulo ba thomago go laola sephethephethe mola e se maikarabelo a bona. Ba bona ba se na mohola eupša sa bona e le go selela mpa. Ke ka fao mmasepala o hlohleletšago badudi ka bophara go thuša ka go bega moo go lego botlhokamadulo bao ba itirago balaolasephethephethe, go bega diroboto tšeo di senyegilego, go bega mafelo ao go utswitšwego mathale a mohlagase, go bega moo go lego tshenyo ka kakaretšo, go bega moo go hlagilego kotse ya difatanaga, go bega bao ba tshelago melao ya tsela le go bega moo difatanaga di swaraganego go lego pitlagano gore borasephethephethe ba maleba ba tle ba hlatlegele.

DIPOTŠIŠO:

1.1.1. Ke profense efe yeo e itemogelago moela o montši wa difatanaga go tšwa ditemaneng tša ka godimo? (1) _____

1.1.2. Tšweletša mafelo a **MABEDI** ao difatanaga di tšhitšhilago ge di putla go ona go tšwa temaneng ya ka godimo. (2)

1 1.3. Ke eng seo se hlolago pitlagano tseleng yeo e putlaganyago mafelo ao a ka godimo? (1) _____

1.1.4. Naa baithaopi ke batho ba mohuta mang? Hlaloša. (1)

1.1.5. Naa baithaopi ba temana tše ba be ba putswa bjang? Efa dintlha tše **PEDI**. (2)

1.1.6. Ke eng seo se tlogago se šiiša namana tša mmele ka bathuši ba, go tšwa temaneng ya bobedi ka godimo? (2)

1.1.7. Naa o bona baithaopi/bathuši ba ba tloga ba hola bengdifatanaga? Fahlela karabo ya gago? (2)

1.1.8. Ke dilo dife tseo mmasepala o hlohloletšago badudi go di bega tikologong yeo ka bophara? Efa tše **THARO** fela. (3)

1.1.9. Ge o be o le Tona ya Dinamelwa o be o ka thuša bjang baithaopi ba? Efa dintlha tše **PEDI**. (2)

1.1 10. Efa maikutlo a gago ka ga baithaopi ba ba mebileng temaneng ya ka godimo. (2)

[20]

1.2. LEBELELA SESWANTŠHO SE SE LATELAGO O KGONE O ARABA DIPOTŠIŠO KA FASE.

--

1.2.1. Monna yo a emitšago difatanaga ke : Kgetha karabo ya maleba o e ngwale ka fase.

- (A) Molaolasephethephe the wa paale.
- (B) Molaolasephethephe the wa mmakaipea.
- (C) Molaolasephethephe the wa semolao.
- (D) Molaolasephethephe the wa go lefša.

1.2.2. Ke mathata afe ao a ka hlagelago molaolasephethephe the wa seswantšhong. Efa a **MABEDI** fela. (2)

1.2.3. Bapetša ditiragalo tša seswantšho le ditemana tša ka godimo. (4)

1.2.4. Le ge go le moelapitlagano, moeno wa borasephethephe the ke (Fihla ka pela/fihla o phela). _____ (1)

1.2.5. Ge o be o le Tona ya dinamelwa o be o ka kaonafatša seemo sa seswantšhong bjang. Fahlela. (2)

[10]

KAROLO YA B : KAKARETŠO
POTŠIŠO YA 2 :

- ❖ Bala temana ye e latelago ka šedi gore o tle o kgone go e akaretša ka mantšu a gago o šeditše dintlha tše bohlokwa ka ga **tšhomišompe ya tsela**. Se boeletše dintlha, o e ngwale ka mokgwa wa temana ya mantšu ao e ka bago 50 – 60.
- ❖ Laetša palo ya mantšu mafelelong a kakaretšo.

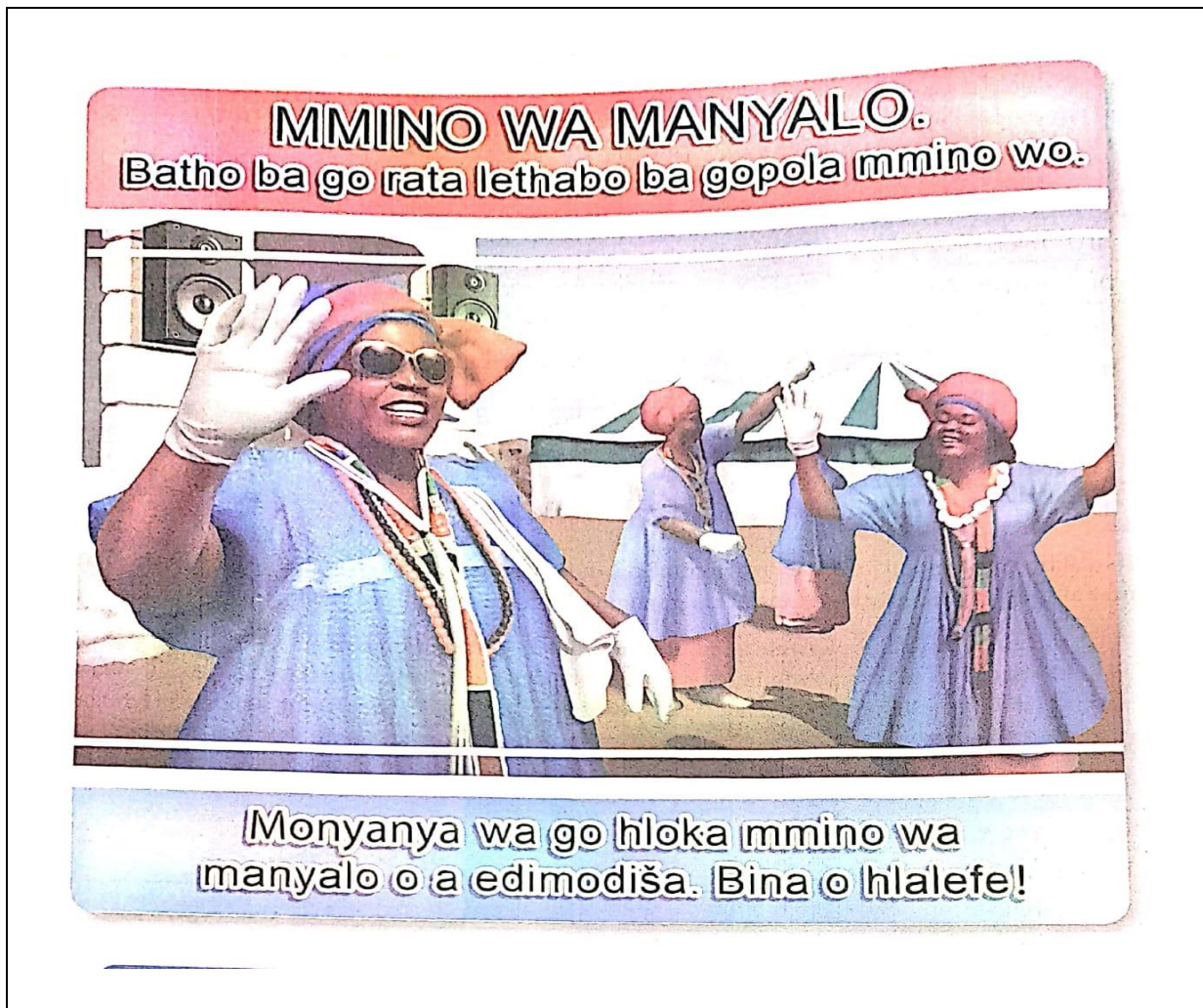
TŠHOMIŠOMPE YA TSELA.

Go kwagala gore Nteseng o ile a ikadima sefatanaga sa mmagwe a leba ga boTlhompho. Go fihleng o hweditše Tlhompho a šetše le bana babo ka ge le yena mmagwe a be a ile moketeng. A mo goelesa gore ba sepele mmogo. Lesiba o ile a latola a sepela le Retlabona, Keatseba le Seboife Nteseng a lemoga gore mmagwe a ka no ba a batametše gae. Ba tsena koloing. A gata lekhura go fihla lekgolomasometshela koloi e be e dumela, bagwera ba mmotša gore a fokotše. A gana ka ge a be a tšhogile go fanana le mmagwe. O tsamile a sega dikoloi ka mehuta ya tšona. Borasephethephethe ba lekile go mo emiša ba fofa tseleng ge ba bona a ikemišeditše go feta ba mo kitimiša a ba timelela ka ge dikoloi e be e le tše dintšhi tseleng ba tšhaba go dira kotse. Ge e be e ka se rage e be e tla tlatša kgamele. Go dikoloi tšeo a bego a hlakana natšo e bile bothata ka ge di be di gapeletšega go mo hutelela tseleng ntle le lebelo ebile o be a fahla baotledi ba bangwe ka mabone. O rile a sa itirile roto ya tsela a gahlana le lori ya petrolo ya hlaba mokgoši wa pholo gore a tloge tseleng ge a e lebile ya hwibitša mabone hlogong ka ge a tlwaetše go hutelelwa tsela a gahlana le dipela di thotha. Lori e ile ya šošobantšha koloi ya Nteseng marathana a yona ao a bego a tuka a tlala tsela gwa hlolega kotse ya go šiiša ya go ama dikoloi tše lekgolo mahlakoreng a tsela kamoka. Yena le bagwera ba gagwe ba ile ba balwa le baoba hlokofetšego.

KAROLO YA C : DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO

POTŠIŠO YA 3 : PAPTŠO

3.1. LEBELEDIŠIŠA PAPTŠO YE E LA TELAGO O KGONE O ARABA DIPOTŠIŠO KA FASE.

Go tšwa go Mošupatsela

3.1.1. Go bapatšwa eng papatšong? (1)

3.1.2. Ntšha lentšu leo le laetšago gore motho o swerwe ke boroko papatšong. (1)

3.1.3. Tsopola lefoko leo le laetšago kgatelelo, obe o laetše gore le tšweletša modirišo ofe?
(2)

3.1.4. Re botše didirišwa tšeo di beilwego mmotong mo papatšong. (1)

[5]

POTŠIŠO YA 4 : KHATHUNE

4.1. LEBELEDIŠIŠA KHATHUNI YE E LATELAGO O KGONE O ARABA DIPOTŠIŠO KA FASE.

4.1.1. Laetša leganetsi la go tšweletša gore mosadi o rata thuto. (1)

4.1.2. Moya wo o fokago mo khathuning ke wa mohuta mang? Kgetha karabo ya maleba go tše di latelago. (1)

- (A) Go thaba.
- (B) Go kwa bohloko.
- (C) Go lla.
- (D) Wa ntwana.

4.1.3. Na tiragalo ya khathuning e direga mo kae? Fahlela. (2)

4.1.4. Ke maikutlo afe ao a go aparelago ge o bona tša khathuning? (1)

[5]

POTŠIŠO YA 5 : THUTAPOLELO

5.1.1. BADIŠIŠA TEMANA YE E LATELAGO GOMME O ARABE DIPOTŠIŠO.

Poleiti le seyalemoya di beilwe godimo ga tafola, mo go dutšego moswaramarapo le modulasetulo. Gatee mašole a re palakata, gwahlakahlakana. Seila ya kgaoga ka bogare, batho ba hlabja ke dipikiri le mapotlelo, ba išwa sepetlele. Maphodisa a ikgaša ka bjako.

5.1.1. Hwanyolla mehlala e **MEBEDI** ya maadingwa go tšwa temaneng o be o laetše gore a wela magorong afe a maina. (4)

5.1.2. Efa mehlala e **MEBEDI** ya mainagokwa go tšwa temaneng ya ka godimo. (2)

_____ le _____

5.3. Lentšu le '**gatee**' go tšwa lefokong la bobedi, ke mohuta ofe wa lehlaodi. (1)

5.1.4. Tsopola mehlala wa **leekiši** go tšwa temaneng. (1)

5.1.5. "Batho ba hlabja ke dipikiri" Fetošetša lefoko le go **tiro**. (2)

[10]

MEPUTSO: [60]

